

NARODNA STRAŽA

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 39.

ŠIBENIK, 26. LISTOPADA 1925.

GODINA V.

Izjave dra Korošeca o današnjem političkom položaju.

Dr Korošec dao je uredniku beogradske *Politike* (20. o. m.) jednu izjavu o političkoj situaciji, u kojoj kaže:

„Vi me pitate, kako ja gledam na situaciju. U Parlamentu ne ćemo imati dovoljno materijala za rad. Ministri nijesu imali vremena, da ga izrade i pripreme. Moraćemo ići ili opet na odmor ili ćemo samo markirati, da radimo. To se ne da oprostiti. Tako se parlamentarizam diskredituje i narod postaje nezadovoljan. Država je još tako nesređena, da bi joj nužno trebalo forsiranog parlamentarnog rada, a sve ide baš naprotiv. Mi ne dolazimo do konsolidacije. Privredni i kulturni život je tako diferenciran i tako potrebuje najveću pažnju, da bi moralo zakonodavstvo funkcionisati provoklasno. Na narod i na državu kod nas nitko ne misli. Čitava briga ide samo za tim, kako bi se održala stranka, kako bi se ojačala, kako ostala na vlasti, a narod bar u čitavom zapadnom dijelu naše države, koji je već od prirode zastupljen, tišti se porezima i umire od gladi. To doslovno važi za Crnu Goru, Hercegovinu i Dalmaciju, a u gorskim kotarima Hrvatske i Slovenije nije bolje. Nitko ne pita narod, da li ima lijeba, nego kojoj partiji pripada. Sada hoće, da odvrte pažnju naroda od faktičnog stanja novom izbornom strašću, izborima za oblasne skupštine. Ove skupštine nemaju po sa-

dašnjim zakonima potrebnih uslova za život i njima se ne će ništa pozitivna postići za narod. Da će ovo provođenje parcelacije države na malene oblasti nanovo uzamiriti Hrvate, Slovence i Bosnu, o tome neću ni govoriti.

S obzirom na partizanstvo, ne vidim parlamentarno nikakva izlaza iz situacije. Sve je slijepo i gluho za narodno dobro. U radikalnoj stranci imamo prijatelja, a imamo također i neprijatelja. Ovi posljednji misle, da treba ostvariti i podržavati antikerikalni front protiv katoličkih Hrvata i Slovenaca. To smo čuli iz izjava odličnih radikalnih prvaka u Ženevi, to čitamo iz radikalnih novina kod kuće. Zato neprestani napadaji na naše svećenstvo, zato ova averzija protiv katoličkih Hrvata i Slovenaca, koja odsjeva i iz mnogobrojnih odluka ministarstva vjera i prosvjete. *Kod nas nema klerikalizma, mi hoćemo mirno živjeti u ovoj državi. Ništa više. Govori se o klerikalizmu, a misli se na katoličku Crkvu.* Mi Slovenci smo pastoračad u ovoj državi, ali mi nećemo u borbi ostati malodušni, mi ćemo izdržati. Nadam se, da će naposljetku ipak pobijediti pravda i poštenje.

Koliko istine ima u kombinacijama, koje su u vezi s našom strankom, na to vam mogu odgovoriti tek za nekoliko dana kad pručim i dopunim sliku situacije.“

Za Šibenik.

Pišemo „pro domo“. No ne u tjesnogradnom, lokalnom smislu, ne u kakve egoistične svrhe, nego imamo pred očima interese cjelokupnog naroda i države.

Vidimo i osjećamo, da je naš grad zastupljen. Sa mjerodavnih mjesta, ne obraća mu se ona pažnja, koju zaslužuje. No još više sa raznih, po sebi nemjerodavnih, strana nastoji se u svakoj prigodi, pa i u najmanjoj sitnici, da se agitacijom, ogovaranjem i omalovažavanjem šteti interesi našega grada, da se djeluje na bezbroj načina otvoreno, a još više potajno, kod pozvanih čimbenika, da nam se uskrati sad jedno sad drugo te uopće da se spriječi normalan razvoj i napredak grada.

Ima li da se ovdje podigne koja veća industrija ili trgovina, evo ti sila poteškoća, ometanja, intriga. Ima li da se izvrši koja velika javna gradnja, evo ti hrpa novih prijedloga i protuprijedloga, da se to omete. Ima li da se uredi naš saobraćaj na kraju i na moru na način prirodan i koristan ne samo za naš grad, nego uopće za cijelu zemlju i samu državu, stvaraju se zapreke, nastaju spletke, kako bi uređenje ispalo što je moguće štetnije i po opće interese. Zato

se ulažu svi mogući uplivi, tako da su često i državni faktori u velikoj neprilici, što da rade. Šibenik je po svom geografskom položaju na srednjem Jadranu najbliža luka našem sjeveru i unutrašnjosti države. Ovo, kao i veličina i zgodnost luke, daje Šibeniku veliku prirodnu prednost, koju se hoće na umjetni, više puta i smiješni, način da osujeti i izigra.

Gdje su pak druga za napredak grada veoma važna i životna pitanja? Tu ne zna čovjek, s koga bi kraja počeo. Da samo neka spomenemo, upozorujemo na pr. na Trgovačko-Obrtničku Komoru za zadarsko i šibensko okružje, koja je potezom pera, a proti postojećim zakonima i na štetu dobro shvaćenih državnih interesa, obzirom na pitanje Zadra, ukinuta. Čitava sjeverna Dalmacija ostala je bez njezine zaštite, čemu se ima pripisati dobar dio nevolja, što ovdje narod tište. — Naša Carinarnica nikako ne može da dobije sve one povlastice, koje su potrebne jednoj prometnoj luci, koja je najbliža teritoriju inostrane države! Otdud velike smetnje i nama i drugima. Radi se o stvari, koja bi se dala hitno i bez troška urediti, koja je neophodno potrebna ne samo u interesu šiben-

ske luke, nego i u općem interesu trgovine, ali se ipak to ne uređuje. — Pitanje obrtne škole bar za dvije struke, za elektrotehniku i mehaniku, nikako se ne primiče svom rješenju, i ako visi već od 20 godina.

Pak i na ono inalo, što Šibenik ima, neprestano se nišani sa raznih strana u svrhu, da bi nam se i to oduzelo. Našemu građanstvu kao da je suđeno, da danomice sluša i čita vijesti, koje ga bole i uznemiruju. Tako se pisalo o premještanju preparandije, najbolje posjećivanog zavoda u državi; pa su se širile glasine o ukinuću humanističke gimnazije, koja je pokazala sjajan uspjeh u svemu, i čiji je opstanak uzet u obzir i u jednom međunarodnom ugovoru; zatim eto vijesti, da će se oduzeti Šibeniku građevinsku sekciju, koja ovdje u središnjem položaju postoji otkad ljudi pamte; uz to se čitalo i to, kako će nas ostaviti i vojništvo, što se djelomično već obistinilo, jer je premještena u Knin Okružna Komanda. No čemu bi dalje nabrali sve, što bi nam se željelo oduzeti! Najbolje bi tad bilo, da se nas svih 15 hiljada građana raseli.

Sve, što smo ovdje istakli, već po sebi mora da nas boli i uznemiruje. No prelazeći preko shvatljivijih osjećaja lokalnoga patriotizma i lokalnih interesa ovakvo raspoloženje prama Šibeniku ispunja nas ogorčenjem i gnjevom, jer vidimo tu potpuno neshvaćanje i omalovažavanje viših, općih interesa cjelokupnog naroda. Nema dana, da se u Italiji na zvaničnim i nezvaničnim skupštinama, javnim zborovima, u novinama, knjigama, letacima i t. d. ne spominje Šibenik i ne ističe velika vrijednost njegove luke i položaja. Tamo se u Italiji bezočnom drzovitosti vodi propaganda i populariziraju se bjesomučne pretenzije na Šibenik, te pretresuju kojekakvi planovi za budućnost. Tamo pripisuju našem gradu odlučnu važnost u stratežičnom, trgovačkom i prometnom pogledu. Kad čitamo sve one halapljive ispadne sa one strane, kako da ne zadrhta u nama duša od srdžbe radi goleme nepravde i uvrede, što nam se nanosi sa prohtjevima prekomorskih susjeda! Te je prohtjeve Šibenik od vajakada junačkom rukom suzbijao.

Nakon našeg oslobođenja od talijanske okupacije bili smo uvjereni, i uvjereni smo i sada, da će se Šibeniku od strane svih naših kragova, zvaničnih i nezvaničnih, posvetiti osobita pažnja radi važnosti ove velike tulte, radi svega, što smo pretrpjeli za okupacije, i radi neprestanih talijanskih zadirkanja i pretenzija.

Mi Šibenčani radi talijanske okupacije došli smo skoro tri godine kasnije u kolo naše jedinstvene domovine. Druga sretnija naša braća bila su tad već zapremila sva mjesta... No naše uvjerenje i naše nade, da će ipak i nama biti dobro, nijesu nikad malaksale. Naša je želja, da u prvom redu u interesu države, a zatim u interesu Šibenika cijela javnost i svi naši mjerodavni činici skrenu svoju pažnju na naše prilike. Tada će svi uvidjeti, kako veliki nacionalni, politički i ekonomski razlozi odlučno zahtijevaju, da se Šibenik ne zapostavlja, nego da se svim silama nastoji, da se on podigne, da se ojača, da se neprijatelj uvjeri, koliko je Šibenik važan i dragocjen cijelom našem narodu, i kako su svi tuđinski prohtjevi apsolutno neostvarivi.

U nacionalnom i političkom pogledu diže se važnost i ugled jednog grada u prvom redu sa državnim ustanovama, koje su tu smještene. Kad se radilo o podjeli zemlje na oblasti, tražili smo, da Šibenik bude sjedište oblasti za sjevernu Dalmaciju. Nijesmo to tražili iz kakve objesti, kao ni druge ustanove, nego stoga, da se grad politički ojača na ustuk tuđinskim prohtjevima. Što nijesmo u tomu kao ni u drugim nekim pitanjima uspjeli, čije povoljno rješenje ne zahtijeva od države nikakvih novčanih žrtava, nije krivnja na građanstvu, koje je sva ta pitanja držalo i drži budna. Krivnja je uopće na nepoznavanju prilika, na neshvaćanju važnosti stvari i općih interesa osobito od strane neodgovornih elemenata, koji sve to uzimaju na laku ruku, čemu su najbolji dokaz lakomislene glasine, o kojima smo gore govorili.

Mi ovo stanje stvari promatramo ozbiljno i mirno, jer smo uvjereni, da će se sve popraviti, da će se bolja uvidavnost nametnuti i Šibenik dočekati ono, što želi i zaslužuje: veću pažnju, potporu i ljubav.

Iz domaće i vanjske politike.

P O DRU KOROŠECU, NJEGOVOJ POLITICI I TAKTICI beogradski dopisnik splitskog „Novog Doba“ u br. 262. od 24. t. mj. evo što piše: „Vodstvo politike slovenačke pučke stranke nalazi se u vještim rukama. U ovih sedam godina zajedničkog života, šef slovenačke pučke stranke, g. dr Anton Korošec, jedini je „prečanski“ političar, koji je dokazao, da je dorastao za borbu i saradnju sa srbijanskim političarima. I ako ni njegova ličnost ni njegova politika mnogima nijesu simpatične, svi se slažu u tome, da jeg. dr Korošec jedan

od najzrađenijih naših parlamentaraca, odličan taktičar, ozbiljan i pаметan političar. Svojim držanjem u toku prošle i sadašnje legislativne periode, on je pored toga dokazao, da umije biti istrajan i dosljedan. Program slovenačke pučke stranke u pogledu uređenja Države ograničuje se na traženje pokrajinskih autonomija, ne dirajući u državno jedinstvo, koje je izraženo u jednoj Dinastiji, jednoj centralnoj Vladi i u zajedničkom parlamentu, već, naprotiv, čineći i takvu autonomnu upravu pokrajine zavisnu od centralne Vlade. U porednju sa

današnjim utopističkim programima hrvatskih stranaka, program slovenačke pučke stranke vrlo je umjeren, ali i — ostvarljiv. Po tome je on za centralističku politiku mnogo opasniji od programa hrvatskih stranaka. A slovenačka pučka stranka ne pokazuje nikakvog znaka, da bi htjela napustiti svoj autonomistički program. Naprotiv, ona ga danas još ječe naglašava, a njen vođa g. dr. Korošec pokušava, da svoju političku akciju proširi i na Hrvate, posredstvom hrvatske pučke stranke.“

p POZADINA KAMPANJE PROTIV NADBISKUPA ŠARIĆA. Beogradske „Novosti“ donose slijedeću noticu: „Saznajemo sa informisa ne strane, da se u vodećim katoličkim krugovima posmatra napad na g. Šarića i sarajevski kaptol kao izliku vlade, da ne nastavlja pregovore sa Vatikanom. Katolici tvrde, da vlada želi da dobije izlaza za borbu protiv katolika. U istim krugovima se ističe, da će na padaji g. Janjića njega sasvim nemogući, da bi mogao da unaprije d sa Vatikanom vodi pregovore oko konkordata.“

p VELIKI SASTANAK HPS U ZAGREBU. 17. t. mj. održan je u Zagrebu vrlo uspješni sastanak HPS u dupkom punim dvoranama Katoličkog Kasina. Računa se, da je bilo prisutnih do 500 osoba. Uz naše prvake Barića i Šimraka na njemu je govorio i odlični vođa slovenskih pučana dr. Anton Korošec. U svom govoru usporedio je Hrv. Pučku Stranku i Radićevu Hrv. Seljaku te dokazao, kako je HPS ostala uvijek dosljedna i vjerna svome programu i uvijek vodila pošteni narodnu politiku, dok se to o Radićevoj HSS ne može nikako ni ustvrditi ni dokazati. Govorio je još o današnjem političkom položaju, kulturnom i gospodarskom programu HPS, radničkom pitanju, konkordatu te naglasio potrebu, da se svi katolici organiziraju u jaku katoličku stranku. Dr. Korošec i za govora, a osobito nakon govora bio je predmetom osobitih ovacija.

p SVE VEĆE RAZOČARANJE I NEZADOVOLJSTVO javlja se među Radićevim pristašama po našim selima i gradovima. Po općinama još uvijek neograničeno gospodare radikali i pribićečevci, a čini se, da će pri tome i ostati. Seljaci opravdano pitaju, što zapravo rade ti radićevci u vladi i čemu je taj „sporazum“, kad oštaje sve pri starome na korist radikalima i sam. demokratima, a oni još uvijek stradavaju. Narod se počeo osvješćivati i vraćati zdravoj realnoj politici. Dode li do drugih iz-

bora, slabo će proći Radić. Zato se radićevcima u vladi ni ne žuri, da isposluju, e se već jednom provedu ti blaženi općinski izbori, koje još tamo od oslobođenja zalud očekuje Dalmacija.

p RAT IZMEĐU BUGARSKJE I GRČKE? Grčke ćete su radi jednog pograničnog incidenta provalile na bugarski teritorij i zauzele sedam sela 30 km u širini, a 13 km u dubini cimirajući Petrič. Bugarska je zatražila hitnu intervenciju Saveza Naroda i ovlaštenje, da provede opću mobilizaciju u svrhu samoobrane. Inače da će biti prinuđena navijestiti rat Grčkoj. Briand je za ponedjeljak sazvao sjednicu Savjeta Društva Naroda u Parizu, na koju je pozvao i Grčku i Bugarsku, koje da se dotle uzdrže od svakog neprijateljstva.

p KRIZA FRANCUSKE VLADE. Zadnjih dana je položaj francuske vlape postao kritičan. Sva štampa oštro napada ministra Caillauxa zato, što nije bio u stanju, da sanira financije sa Amerikom. Spominju se već i kandidati, koji bi sastavili novu vladu. Jedan od najozbiljnijih je Briand.

p USTANAK U DAMASKU. Položaj je u Damasku još uvijek kritičan, tako da je francusko zapovjedništvo brzojavno zatražilo pojačanje od 15 hiljada momaka, buduć sadašnje francuske čete nemoćne, da svladaju ustaše.

p „ČIŠĆENJE“ KOD TALIJANSKIH FAŠISTA. Po primjeru ruskih komunista i tal. fašisti su počeli da čiste i reorganizuju stranku. Njihovo veliko vijeće prošlih dana zaključilo je, da se energično pristupi srednjoj prilika u zemlji. Zato se obustavlja primanje novih članova; raspuštaju se sve one fašističke organizacije, koje se bilo kako ogreše o javni poredak i slobodu rada; raspuštaju se borbeni odjeli; isključuju se iz stranke svi oni, koji moralno ili politički nijesu neporočni te koji ne mogu dokazati, da žive od poštenog rada; u demonstracijama fašisti ne smiju upotrebljavati batine ni oružje; članovi dosadnjih fašističkih borbenih organizacija moraju stupiti u narodnu milicu; bit će kažnjeni svi oni, koji se ogreše o disciplinu i izvedu kakvo nasilje.

Konferencije kat. episkopata.

Konferencije katoličkog episkopata Kraljevine SHS držane su u Zagrebu od 13. do 19. oktobra 1925. Kroz to vrijeme držane su sjednice svaki dan prije i poslije podne. Sjednicama je predsjedao permanentni predsjednik dr. A. Bauer, nadbiskup zagrebački.

Prisustvovali su konferencijama nadbiskupi: dr. Nikola Dobrečić, dr. Ivan Ev. Šarić, O. Rafo Rodić; biskupi: dr. Antun Bon. Jeglič, dr. Andrija Karlin, fra Alojzije Mišić, fra Joso Garić, dr. Josip Marušić, Antun Akšamović, dr. fra Jerolim Mileta, dr. Kvirin Klement Bonefačić i kao zastupnik kapitularnog vikara hvarsčkoga, dr. Josip Srebrnić, dr. Ivan Gnidovec, Vlaho Barbić, Lajčo Budanović, apost. administrator bački, Ferdo Rožić, apost. vojni vikar, Antun Milošević, gen. vikar, delegat biskupa kotorskoga.

Zapisnik sjednice vodio je dr. Antun Slamić, tajnik biskupskih konferencija. S konferencija su odaslati homojalni pozdravi sv. Ocu Papi i Njegovom Veličanstvu Kralju, na koje su stigli već odgovori.

Konferenciji su priopćeni podnesci, koji su stigli na predsjedništvo. Podnešene molbe i prijedlozi podijeljeni su određenim referentima na proučavanje i mišljenje. Na poziv predsjedništva, da biskupi izvijeste o uspjehu proslave sv. godine i hiljadugodišnjice

hrv. kraljevstva, ustanovljeno je, da su se katolici u svima biskupijama pozivu episkopata sa konferencije od augusta prošle godine sa zasnosom odazvali. Jubilarna godina kat. Crkve i hiljadugodišnjica hrv. kraljevstva proslavljena je prema napatku episkopata, uz sudjelovanje naroda svih staleža.

Zaključeno je, da se sa konferencije upravi posebna poslanica narodu, u kojoj će se učiniti kratak osvrt na prošle jubilarne slave i na važnije savremene potrebe kat. Crkve.

U daljnjem toku rasprava iznešena je vjerna slika vjersko prosvjetnoga i kulturnoga života, koji je do danas razvijen sredstvom kat. organizacija. Stvoren je zaključak: Sve se kat. organizacije, kako u biskupijama postoje, imaju zadržati i pomagati, ali se imaju povezati u čvrstu međusobnu kooperaciju pod vrhovnim vijećem Katoličke Akcije sa središtem u Zagrebu. Obzirom na razvoj javnih prilika, uvažene su pred stavke svećenstva, da se što prije pristupi izdavanju katol. dnevnika.

Predsjedništvo iznaša na raspravu nacrt o „Zajednici vječnih zadužbina“. Savezno s ovim nacrtom raspravljen je „Pravilnik i Poslovnik za osnivanje crkv. općina“ po nacrtu bačkoga administratora. Obadva su nacrta pre-

dana posebnom odboru na proučavanje.

U raspravi o izdanju Rituala na narodnom živom jeziku primljen je na znanje izvještaj predsjednika, da se posao vodi u smislu napatka u prijašnjih konferencija, te da se posao približuje kraju i da će rukopis biti predan predsjedništvu bisk. konferencija za tisak i nakladu odmah, čim odbor uredi konačni tekst rukopisa prema najnovijem izdanju rimskoga Rituala, koji je nedavno objelodanjen. Rukopis je predložen konferenciji, te je odlučeno, da se interdi-jecejsanski odbor radi recenzije teksta ne će sazivati.

Konferencija je raspravila pitanje crkvenoga imetka obzirom na najnoviju naredbu ministra za agrarnu reformu o fakultativnoj prodaji veleposjeda. Kako su prilike u pojedinim biskupijama vrlo različite, stvoreni su nakon duljega objašnjenja zaključci, koji će biti priopćeni kr. Vladi. Savezno sa ministarskom uredbom o fakultativnoj prodaji veleposjeda raspravljano je pitanje patronata te su stvoreni shodni zaključci.

Povodom nove naredbe Ministarstva Vjera o regulaciji dodatka svećenstvu iznešeni su odlučni prigovori protiv neispravnosti sistema, prema kojem je regulacija dodatka sastavljena. Svi su ovi prigovori izloženi u zajedničkoj predstavi, koja će se odaslati Ministarstvu Vjera i objelodaniti. U istoj predstavi se ponovno poziruje toliko puta s konferencija traženo uređenje svećeničkih berava.

Isto tako su uzeti u pretraz razni slučajevi progona katoličkih svećenika te se u tom pogledu sastavila predstavka na Ministarski Savjet sa prosvjedom radi nepravde nanešene Crkvi i slobodi svećenika.

Konferencija je proučila i raspravila dosada izdane naredbe Ministarstva Prosvjete u pogledu Crkveneprijeteljske školske politike, koja se očituje u zatvaranju konfesionalnih škola, u reduciranju satova za vjersku obuku u građanskim školama i u isključenju vjerske nastave u IV. tečaju učiteljskih preparandija, u proganjanju Marijinih kongregacija, Orlova i drugih kat. omlad. organizacija itd. Protiv ovih nepravda učinjenih katoličkoj Crkvi unatoč u državnom Ustavu zagarantovane joj slobode zauzeli su biskupi odlučan stav u predstavi, koja će biti odaslatna na Ministarski Savjet i donešena u javnosti.

Još su raspravljena neka važnija pitanja posebnog značaja, među kojima osobito pitanje staroslovenskoga jezika u liturgiji, gdje se ustanovilo, da Episkopat zauzimalje jednodušno

ALMANAH LUČI.*)

Dobismo ga pred koji dan. Mnogi će već uparipred štošta o njemu znati iz predobjava, što su izašle u Luči i drugim našim listovima. Tako na primjer već mnogi znadu, da je ovaj Almanah zapravo jubilarni dvobroj Luči prigodom dvadesetogodišnjice njezinog izlaženja, svete godine i tisućogodišnjice našega kraljevstva, pa još i to, da ga je uredio Mate Ujević i da su u njemu slike svih urednika Luči i nekih važnijih radnika u pokretu.

Almanah ima otprilike tačno dvjesto stranica. Prvi dio, od oka polovicu knjige, zapremaju ideološke radnje. Druga je polovica posvećena literaturi.

*) Cijena je Almanahu 30 D. Luksuzno izdanje, povezano u vanredno ukusne platnene korice, 60 D. Naručuje se kod: J. K. D. Lige, Zagreb, Pejačevićev trg 15. I. ili kod „Narodne Prosvjete“, Zagreb, Kaptol 29.

Ideološko stručni radovi, izuzevši neke manje stvarce, uglavnom su novi. Saradivali su, kako je već bilo pretkazano, glavni radnici u pokretu. Stručne radnje izradili su upravo oni, koji se obrađenom granom pokreta ponajvećima bave. Tako je n. pr. Ujević kao urednik Luči isripovjedio u jezgri historijat dvadesetogodišnjeg rada u pokretu, dr. Juretić donio je dvije stvari iz kruga socijalnih tema, Maraković je rekao nekoliko riječi o književnosti, a gđa Bedeković obradila je ženski pokret. Dr. Protulipac napisao je članak o „Orlu“, što je svakako trebalo. U spomen velikih pokojnika Mahnića i Rogulju napisana su dva prikaza. Rogulje je opisao P. Grgec, a Mahnića na francuskom dr. Merz. Može se mirne duše reći, da je pokret u najznačajnijim konturama svestrano prikazan. Kakav statistički duh mogao bi da požali manjak statistike. No jedino, što bi se ozbiljno moglo

reći, bilo bi to, da je literarno umjetnički rad odveć kratko prikazan.

Literarni dio sastoji se od koje novele - citice i od pjesama. Prva zbirka pjesama, pod naslovom: Igre i pokušaji, nova je. Druga, pod oznakom: Prevrćući knjige i listove, sabrana je iz listova, poglavito iz Luči i Prosvjete, a štošta iz gdjekeje pjesničke zbirke. Novelle nijesu baš najzgodnije pobrane. Najduža je, a valjda i najljepša, Sudetina: Narodni mučenik. Meni se lično vrlo sviđa odlomak iz Ujevićeva Tome Ivića. Mislim, da se mnogo toga i ljepšega, ako hoćete, moglo naći po prošlim godištim Prosvjete i Luči. No razumijem: ono je ljepše bilo dugo.

Pjesme su naprotiv vrlo dobro sakupljene, što netko reče: prava mala antologija. Došli su na red najbolji, što ih imamo: Sudeta, Mihičić, Horvat, Poljak, Pavelić, Zdunić, Nonca, Venny . . . Ne ću reći, da ne falj

koja lijepa, već štampana. Uostalom ukus . . .

Francuski članak pri kraju, o našem đačkom pokretu upravo mi je drag; to gospodi od Akademije treba dati nešto geografsko - etnoloških pojmova. Ne smeta baš, što je od Adama do danas.

Kao netko ovako kao ja sjedne, pa u tri sata prelista čitav Almanah kao kakav roman Z. B., razumljivo je, da ga ne može pravedno da ocijeni. Sav trud oko njega tada ne dolazi u obzir i čovjek ocjenjuje jedini uspjeh. Pa, hvala ti Bože, kad bi se i uspjeh promatrao sa univerzalnog značenja, nego netko žali, što sve nije ideologija, drugi, što sve nije beltristika, treći, što Almanah nije kakav komunistički program i t. d. Ja velju: da će svatko, tko ovaj Almanah pročita kao općeniti prikaz katoličkog pokreta kod nas, biti uglavnom zadovoljan.

H. M.

isto stanovište, kako kod sjednice u noven.bru g. 1918., te pitanje krčke biskupije. Episkopat je uzeo stanovište, da se biskupija ne imade ukinuti.

Kod eventualija su pretresane predstave i molbe korporacija i osoba, te će naslovnici dobiti odgovore u smislu zaključaka.

Jesam li podmirio pretplatu?

Naši dopisi.

BIOGRAD n/m, 12. listopada.

Rijetko slavlje.

8. t. mj. doživio je Biograd n/m rijetko slavlje. Nastojanjem vele zaslužnog župnika-dekana vlč. don Š. Matuline crkvinarstvo je nabavilo tri nova zvona, jako dobro štimirana. Presv. biskup dr Mileta obavio je posvetu uz asistenciju brojnog svećentstva u prisutnosti svih mjesnih vlasti, te mnoštva naroda iz varoši i okolice. Svečani obred, popraćen krasnim prigodnim govorom presvijetloga, duboko se dojmio prisutnika i srca im uvelike razdrago. Budući da je hiljadugodišnjica krunisanja kralja Tomislava vezana bila sa nabavom zvona, to se sada rodoljubni Biograđani spremaju, da ju što bolje i ljepše proslave, a to je dostojno i pravedno, budući da je Biograd bio hrvatski i to kraljevski grad, te kao takav igrao vrlo važnu ulogu u našoj hrvatskoj povijesti.

— P. —

POMOZITE „ŠUBIČEVAC“!

Zdravlje
i sreća

Majka i dijete, mirišući od čistoće, sjajuć od svježine, njegovano i tečno. Radosno zdravlje smije se sa bljeskavim zubima.

Dnevna njega sa Kalodontom je najsigurniji put, za održanje ljepote i zdravlja Vaših zuba.

KALODONT

u svim ustima

Iz Šibenika i okolice.

Š SASTANAK KLUBA HPS. Danas 26. t. mj., u 6^{1/2} sati večer u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ bit će sastanak građanskog kluba Hrvatske Pučke Stranke, na kojem će govoriti o današnjem političkom položaju naši prvaci: proslavljeni voda svega slovenskog naroda dr Antun Korošec i dični predsjednik naše Hrvatske Pučke Stranke Stjepan Barić. Pozivlju se svi pristaeše HPS, da u što većem broju pristupe na ovaj sastanak. — *Tajništvo HPS.*

Š LIČNA VIJEST. U četvrtak se povratio iz Zagreba, gdje je prisustvovao biskupskim konferencama, presv. biskup dr Mileta.

Š ODLAZAK VOJNOG KOMANDANTA. Ovih dana je ostavio Šibenik komandant ovog vojnog Okružja gosp. pukovnik Milorad Kuzmanović, da se preseli u Knin, kamo je bila premještena okružna komanda. G. Kuzmanović je otmjena pojava, sa narodom susretljiv i ljubezan, kroz 4 godine boravka među nama stekao je simpatije i poštovanje svega građanstva. Strogo nepristan i pravedan htio je prije da svaku stvar provjeri i ispita, pa onda da odluči. Njemu se ima zahvaliti, što su vladali jako dobri odnošaji između vojništva i građanstva, tako da nije nikad ovdje došlo ni do najmanje nesuglasice ili incidenta. God. 1922. uprav o Svima Svetima, prigodom prosvjedne skupštine težak, zaslug a g. pukovnika, što nije došlo do kojeg teškog sukoba. Toga Šibenik neće zaboraviti. — Prigodom rastanka prirednu mu je komers, a Općina poslala je „Šibensku Glazbu“ koja je za vrijeme komersa pred Hotelom „Kosovo“ koncertirala. Na komersu se izredilo više govora: predsjednika dra Š. Vlašića, sreskog poglavara g. R. Mandića, di-

rektora Perkovića i Ježine, na koje je vrlo srdačno odgovarao g. pukovnik. — Građanstvo iskreno žali njegov odlazak i u novom boravištu želi mu svako zadovoljstvo.

Š † O. MIHOVIO LOPAC, višegodišnji župnik Krapnja, a zadnje vrijeme Kampora (na Rabu) umro je u ponedjeljak nakon kratke ali teške bolesti u najljepšem naponu snage: dobi od 35. godina. U dojučernem broju ćemo se opširnije na nj osvrnuti prigodom ove njegove prerane smrti. Vječni mu pokoj! Provinciji i rodbini naše najdublje saučeeše.

Š ISPITI ZRELOSTI, koji su se u jesenskom roku vršili prošlih dana pred komisijom, kojoj je predsjedao g. direktor M. Ježina, svršili su ovim rezultatom: Na realnoj gimnaziji proglašeni su zrelima: Dominis Tomislav, Huljev Ante, Janković Miljenko, Bauer Nikola, Bogdanović Ivan, Bolanča Juraj, Crimani Krunoslav i Petković Miljenko. Jednome je odgođen sud zrelosti na 3 mjeseca. Na gimnaziji proglašeni su zrelima: Luetić Andrija, Martinović Marko, Nikolić Ksenija, Kaštelan Antun, Uglešić Dobroslav i Mariani Praydoslav. Jednome je odgođen sud zrelosti na 3 mjeseca.

Š NEISPRAVNO PISANJE. Uprava mjesne podružnice „Jugoslavenske Matice“ moli nas, da u listu ovo konstatiramo: Ne stoji tvrdnja šibenskog dopisnika „Novog Doba“, da se članarina za 1925. nije pobirala, kad je već utjerano članarine za 1925. din. 2712, mnogi su je uplatili do konca godine, a većina za 6—7 mjeseci. Samo za vrijeme školskih praznika nije se sakupljala članarina, budući sakupljač-đak iz otuđenog Zadra. Sad se već redovito utjerava.

Š SKRLET. Zaraza skrleta se dnevno sve više širi i u gradu i u

okolici. U građanstvu radi toga vlada velika uzbuđenost. U srijedu održana je konferenca svih gradskih liječnika, kojoj je prisustvovao i predsjednik opć. odbora te upravitelji svih škola. Zaključeno je, da liječnici održe javna predavanja, da se izdade proglas s uputom, kako da se svijet očuva od zaraze, radi pritajenih slučajeva da se upriliči racija, te da treba providjeti više mjesta u bolnici za zaklanjanje zaruženih i provesti sistematsko raskuživanje i dizinfekiranje. Već su zatvorene sve osnovne škole, građanska i tri niža razreda obiju gimnazija. Naše je mišljenje, da će trebati u općem interesu zatvoriti sve škole, ako se zaraza bude dalje ovako širila.

Š SAMOUBIJSTVO RADI NESRETNJE LJUBAVI počinio je prošlih dana financijski pripravnik 24-godišnji Milan Gjurica. U uvali između Doca i Crnice hicem od puške ustrijelio se i tako radi „nesuđene vjerenice“ nesretno svršio svoj mladi život.

Š „ŠUBIČEVAC“. Ovo društvo sada izgrađuje kroz Rupine put, koji će spajati oba kraja lani učinjenog puta podno izvora. Novi put ima 200 m i 4 1/2 m širine. Zimi je sav na suncu, pak će po njemu biti najugodnija šetnja. — Ima mnogo toga, što bi društvo učinilo, da poljepša našu okolicu. No valja znati, da ono do danas nije nikad primilo ni pare sa strane države, i ako čitamo u novinama, da je svim mogućim društvima sa sličnom svrhom obilno dolazila ususret. Dok se tome čudimo, ipak bi sami građani, osobito bogatiji, morali izdašnije potpomagati Šubičevac i ne zaboravljati ga u raznim prigodama. Knjižara g. F. Babića prima u tu svrhu milodare i upisuje nove članove. U istoj su knjižari izložene i slike novih radova.

Š JEDNA KULTURNA USPOMENA I UMJETNINA. Kako se ovih dana restaurira crkva sv. Duha, bila je dignuta umjetnička slika nad trijumfalnim lukom. Ona predstavlja Bl. Djevicu sklopjenih ruku. Slika i okvir je dragocjena umjetnina. Otraga okvira stoji pisano: *Conte m. Giuseppe Cosseri Teodosio*. Obitelj Kosirića potječe iz Hercegovine, a doselila se u naš grad koncem 13. vijeka. Kasnije je stupila u rodbinske veze sa drugom plemićkom obitelji Teodosio. Njihov zadnji potomak bio je Josip, šibenski kanonik, a ođ god. 1787. korčulanski biskup, koji je umro 1802.

Š PREDAVANJE O SKRLETU. Sekundarni liječnik mjesne bolnice g. dr Vuko Jovanović u nedjelju 25. t. mj. u 11 sati jutro u dvorani Sokolskog Društva održao je predavanje o skrletu. Kojemu je građanstvo, da u vlastitom interesu u velikom broju prisustvovalo.

Š HRV. KAT. ORLU darovao je don Mate Berać (Primošten) din. 40: 20, da počasti uspomenu pk. Paške Stošića, a 20, da počasti uspomenu pk. Ante Živkovića iz Zatona. — Odbor harno zahvaljuje.

Š LEGITIMACIJE ZA KULTURNO-HISTORIJSKU IZLOŽBU U ZAGREBU. Ministarstvo saobraćaja dozvolilo je posjetiocima kulturno-historijske izložbe u Zagrebu 50 %, popusta na svim putničkim i brzim vlakovima državnih željeznica osim Simplon-Orient-Expressa i noćnih brzih vlakova br-6 i 7 na pruzi Zagreb—Beograd. Sve upute za putnike nalaze se u samoj legitimaciji. Izložba traje do 15. studenoga. U Šibeniku dobivaju se kod Zadržne Gosp. Banke uz cijenu od 30 din.

Š DAROVI „UBOŠKOM DOMU“. Da počasti uspomenu Miha Gatin:

Dr Ivo Sentinella din. 30. Da počast uspomenu Zvonimira Delfina: Don Marko Čorić din. 20. Da počasti uspomenu Marije Palčić: Antun Vodanović din. 10. Da počaste uspomenu Vice Degiuli: Dr Marko J. Dominis i Obitelj Šime Jurina po din. 50; Antica ud. Pasini, Šimun Bianchi, Erminia ud. Meneghelli, Vica ud. Bogdanović i Jere Matačić pk. Mate po din. 10. Da počaste uspomenu Ive Lukačića: Dr Marko J. Dominis din. 50 te Andrija Zafranović din. 20. Da počasti uspomenu Franke Duka: Obitelj Jakova Jeličića din. 25. Da počasti uspomenu Slavka Bjažić: Mate Prgin din. 20. Da počasti uspomenu don Tome Mihatova: Don Krste Stošić din. 20. Da počasti uspomenu Mate Obratova: Šime Jurin din. 10. Dunko Aras prigodom smrti svoje majk e Marije i sina Vice din. 25. Da počaste uspomenu Jele Grubišić: Braća Grubišić i Tonka ud. Friganović po din. 30; Obitelj pk. Krste Grubišića din. 20. Da počaste uspomenu dra Giovanni Battigelli: Tvrtka A. Šupuk i Sin din. 50; Vice Matačić, ing. Josip Ljubičić, Vjekoslav Inchioistri i Obitelj Kristović po din 30; Mirko Merlak, Obitelj Kačić Dimitriji, Ivan Bergnocchi, Paolina Eškerica, sestre Bergoč-Scotton po din. 20; Celeste Rossini, Obitelj A. Franića, Obitelj Frizzi, Jere Matačić pk. Mate, Amalija ud. Sponza, Obitelj Nitsche, dr Julije Gazzri i Ivan Vučić pk. Andrije po din. 10. — Svima darovateljima Uprava najharnije zahvaljuje.

Orlovski vijesnik.

TEČAJ ZA ORLOVSKE NAČELNIKE. Jedna od glavnih zapreka napretka naših orlovskih društava je zastalno pomanjkanje izvježbanih prednjaka, koji bi u tjelovježbi sigurnim pravcem vodili svoje društvo. Da se toj potrebi doskoči, održat će se u Splitu od 9.—14. novembra uključivo tehnički tečaj, na kojemu će prvoklasni tehničari vježbati jedino prednjake i tako ih kroz više dana usposobiti u tjelovježbi. Svako orlovsko društvo na teritoriju Tomislavovog i Krešimirovog okružja, kao i dubrovačkog te imotškog povjereništva dužno je poslati barem jednoga zgodnog člana na tečaj. Trošak je za hranu Din. 20 dnevno, a za spavanje priskrbit će se kod dobročinitelja. Prijave se šalju do konca mjeseca na Tomislavovo Orlovsko Okružje Split, Neličića ul. 1. Bog živi!

HRV. KAT. ORAO U SPLITU, priredio je za svoje članstvo i prijatelje prosvjetno-organizacijski tečaj od 4.—11. o. mj. Svake se večeri držalo po dva predavanja: jedno idejno, a drugo organizacijsko, te bi se nakon svakoga razvila živa debata. Svrha je ovih predavanja bila, da članstvo i prijatelje orlovstva što bolje upozna sa orlov. organizacijom. U tome se i uspjelo. Društvene su prostorije bile savske večeri pune, te je pristupilo u društvo i mnogo novih članova. Tečaj se završio sa jednodnevnim duhovnim vježbama. Uprava Hrv. kat. Orlova je ovim tečajem i duh. vježbama da započne ovogodišnji nutarnji rad u društvu.

SASTANAK ORLOVA I ORLICA U PREKOME. 16. t. mj. pohodio je Orlove i Orlice u Prekome akademikar br. Bož o D ul i b i ć, te im u dupkom punim prostorijama održao predavanje Novo doba i u viljudi. Iza predavanja razvio se živ bratski razgovor o orlovstvu i o tomu, kako bi ga se u onome kraju što bolje ojačalo i unaprijedilo.

Književnosti i umjetnosti.

„LUČ“. (Glasilo hrv. kat. nar. daštva). Izašao je 1. broj Luči u novinskom formatu na 8 stranica. Jedini od silne mase čakih listova, koji su se svojevremeno pojavljivali, slavodobitno tlaži u svoju XXI. godinu kao javni dokaz snage, idealizma i napretka. Jedn. dačkog pokreta. List je lijepo i savremeno uređivan. Izlazi dvaput mjesečno. Cijena mu je din. 50 za dake, a za ostale din. 60. Svega će izaći 20 brojeva sa velikim božićnim i uskrsnim prilogom. Naručuje se kod Uprave „Lučić“, Zagreb I., pošt. pretf. 109.

„MLADOST“ (Glasilo hrv. kat. omladine). Izlazi godišnje od listopada do srpnja u 10 brojeva. Urednikom joj je poznati publicista

dr Velimir Deželić, sin. Već je izašao 1. broj na 32 strane sa veoma zanimivim sadržajem i više ilustracija sa šibenskog orlovskeg sleta. Počevši od Božića donosit će izvorni roman *Ljiljan među trnjem*, što ga je napisao dr Velimir Deželić, stariji. Opisane su u njemu romantične zgode jedne bosanske Hrvatice iz 17. vijeka, koja je prošla sve patnje svoje mukotrpne domovine, a na koncu je završila svoj mučenički i pravedički život u Rimu. Ovaj će roman pribaviti *Mladost*, koja je i inače naš najbolji omladinski list, mnogo novih čitalaca i pretplatnika. Cijena joj je: godišnje din. 24. (Za povjerenike, koji primaju bar 5 brojeva, samo din. 20.) Pojedini broj din. 250, odnosno din. 2. Naručuje se kod „Narodne Prosvjete Zagreb I, pošt. pret. 109.

g NA ZAGREBAČKOJ BURZI notirale su dne 23. o. mj. strane valute ovako: Dolar 55-60, talijanska lira 2-22, — švicarski franak 10-06, engleska funta 273-57, čehoslovačka kruna 1-725, francuski franak 2-41, austr. šiling 7-95.

CIPELE

od crne ili smeđe teleće kože, domača izradba Din 155.- od finog crnog bokska Din 185.- iz kravije kože podkivane Din 160.- razašilja veletrgovina R. Sternovski, Celje br. 17. Slovenija.

Ilustrirani cijenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorke štofova, kamgarna i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne odobro, može se promijeniti, ili pak vratiti novac. Narudžbe preko Din. 500.— šalju se odpoštine slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

30-40

Pretplatite se na „Nar. Stražu“!

NAJNOVIJE KNJIGE :

Grgec, Kod namjesnika Kristova, Knjiga o Rimu i rimskom hodočašću, sa slikama	Din 30.—
I. Kršnjavi, Božji vitez. Roman o sv. Franji asiš, sa slikama R. Vimer, Isus Krist. Život i djela, sa slikama	„ 24.—
Almanak Luči, sa slikama Din 30. — fino izdanje vezano Dr Lončar, Crkva i škola, sa slikama	„ 60.—
Joergensen, Hodočašće franjevačkom Italijom, II. svezak Zjalić M., Crkvena muzika	„ 30.—
Mrkun, Kršćanska karitas u povijesti i praksi	„ 10.—
Brixy, Obrasci iz matematike za srednje škole	„ 40.—
Gručić, Zdravlje bolesnih ili ljekovito bilje u priči, pjesmi i životu	„ 20.—
Kürschner, Elekrika na selu, sa slikama	„ 12.—
Bek, Guske, patke i pure, sa slikama	„ 10.—
	„ 5.—
	„ 5.—

KNJIZARA NARODNE PROSVJETE
ZAGREB I, pošt. pret. 109.

Javna zahvala.

Ovim putem najharnije zahvaljujemo svima onima, koji su nam u našoj teškoj žalosti prigodom bolesti, smrti i sprovoda naše premile i nezaboravne

Emilije

bilo kako bili pri ruci te bilo kojim načinom dobroj pokojnici iskazali ljubav i poštovanje, a nama svojju sućut.

Bog im svima obilato platio!
U Šibeniku, 23. listopada 1925.

OBITELJ
VJEKOSLAVA GIACOMELLO.

RUPUS (zelje u glavama) i KRUMPIR

za jelo

nuda uz najpovoljnije dnevne cijene na vagone

Th. CSAKATHURNER,
VARAŽDIN

Dobra štampa je najbolji prijatelj Božji i tvoj: ona brani vjeru propovijeda istinu, širi ljubav i pravicu, štiti potlačene i prognjene, uči ljubiti Boga i bližnjega, uzgaja pravu odanost prema domovini, unosi u naša sela i gradove slogu i bratstvo, čudorede i poštenje, mir i blagostov Božji.

Uzmi, čitaj, širi i pomaži samo katoličku štampu!

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Hrvatska zadružna tiskara u Šibeniku

prima na izradbu sve zasjecajuće radnje, te je opskrbljena vlastitom knjigovežnicom.

IZRADBA BRZA I SOLIDNA

UMJERENE CIJENE

Otprema putnika iz domaće luke SPLIT „COSULICH LINIJA“

Javlja ovim svim putnicima, koji su spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU (Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires) da je polazak njihovih velikih preokookeanskih parobroda

BEVEDERE 8. XI. ATLANTA 13. XII. SOFIA 17. I.
1925. 1925. 1926.

iz SPLITSKE LUKE (Dalmacija.)

Parobrodi su moderno uređeni imaju dva vijka i vozu na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalubju. Svaki razred posjeduje moderno uređeni jedaći salon, salon za gospođe, kao i pušački salon. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika I. i II. razr. Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrčiti u domaćoj luci, nije potrebno navadati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući po nekoliko dana preko stranih država. dok ne stignu u luku ukrcanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom.

Glede osiguranja mjesta te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevnu Srba, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb Cesta „B“ br. 3. ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciji u:

Šibeniku, Josip Jadrornja, obala

Sušaku, Karolinska cesta 161 J. Gj. Ivošević, Splitu filijala Cosulich Line, Gruža IVO LOVRICEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. - NOĆNI 67.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.